

N:o 1

TARKASTUSSUKELLUSKERTOMUS

Työ n:o: 09.2001.1

Aika: 31.08 - 02.09.2001 **Kohde:** Svartgrundin hylky**Toimeksianto:** Pekka Paanasalo / Tuomas Pensala**Paikka:** Utö, Stora Gråharu. Ajomatka Helsinki - Pärnainen - Helsinki 487 km. Lautta Utö n. 4 tuntia yhteen suuntaan.**Paikalla:** Suomen merimuseo: Työmestari P. Paanasalo - Kupla ry: Tuomas Pensala, Jussi Kaasinen, Arja Kaasinen (matkan Kokki), Kai Vorma - Utön sukeltajat ry: Velipekka Paatero, Satu Leino**Sukeltajat**

Nimi:	Sukellusaika:	Tehtävä:
01.09 1 sukellus		
P. Paanasalo	45 min	Hylkyyn tutustuminen, näyte perälaudasta
K Vorma	45 min	Sukelluspari
J. Kaasinen	45 min	Hakea eri kohteita ylös
T. Pensala	45 min	Sukelluspari
VP. Paatero	30 min	Oma sukellus
S. Leino	30 min	Sukelluspari
01.09 2 sukellus		
P. Paanasalo	35 min	Videointi
K Vorma	35 min	Sukelluspari
J. Kaasinen	39 min	Vanhojen köysien siivoaminen hylystä
T. Pensala	39 min	Sukelluspari
VP. Paatero	34 min	Oma sukellus
S. Leino	34 min	Sukelluspari
02.09.01 1 sukellus		
P. Paanasalo	29 min	Näyte keulan laudoituksesta, oikeanpuolen kartoitus.
K Vorma	29 min	Sukelluspari
J. Kaasinen	36 min	Ylös irroitettut köydet (yksi jäi hyllyn vasemmalle puolelle pohjaan)
T. Pensala	36 min	Sukelluspari

Kohteen kuvaus: Kõliltään noin 16 metrisen tammirakenteisen, limisaumaisen, ainakin kaksimastoisen aluksen hylky.

Alus on uponnut todennäköisesti aivan ehjänä ja aikojen kuluessa hajonnut pohjassa.

Hylky makaa jyrkän kalliorinteen alapuolella mudassa 33 metrin syvässä.

Liitteet: Karttapiirros KP.1 - Pohjapiirros PP.1 - Peitepiirros PeP.1 - Mosaiikkikuva MK.1 - Video - Videoseloste - Tarkastussukelluskertomuksen liite.**Laatinut:** Pekka Paanasalo **Pvm:**04.09.2001

Maasto - olosuhteet

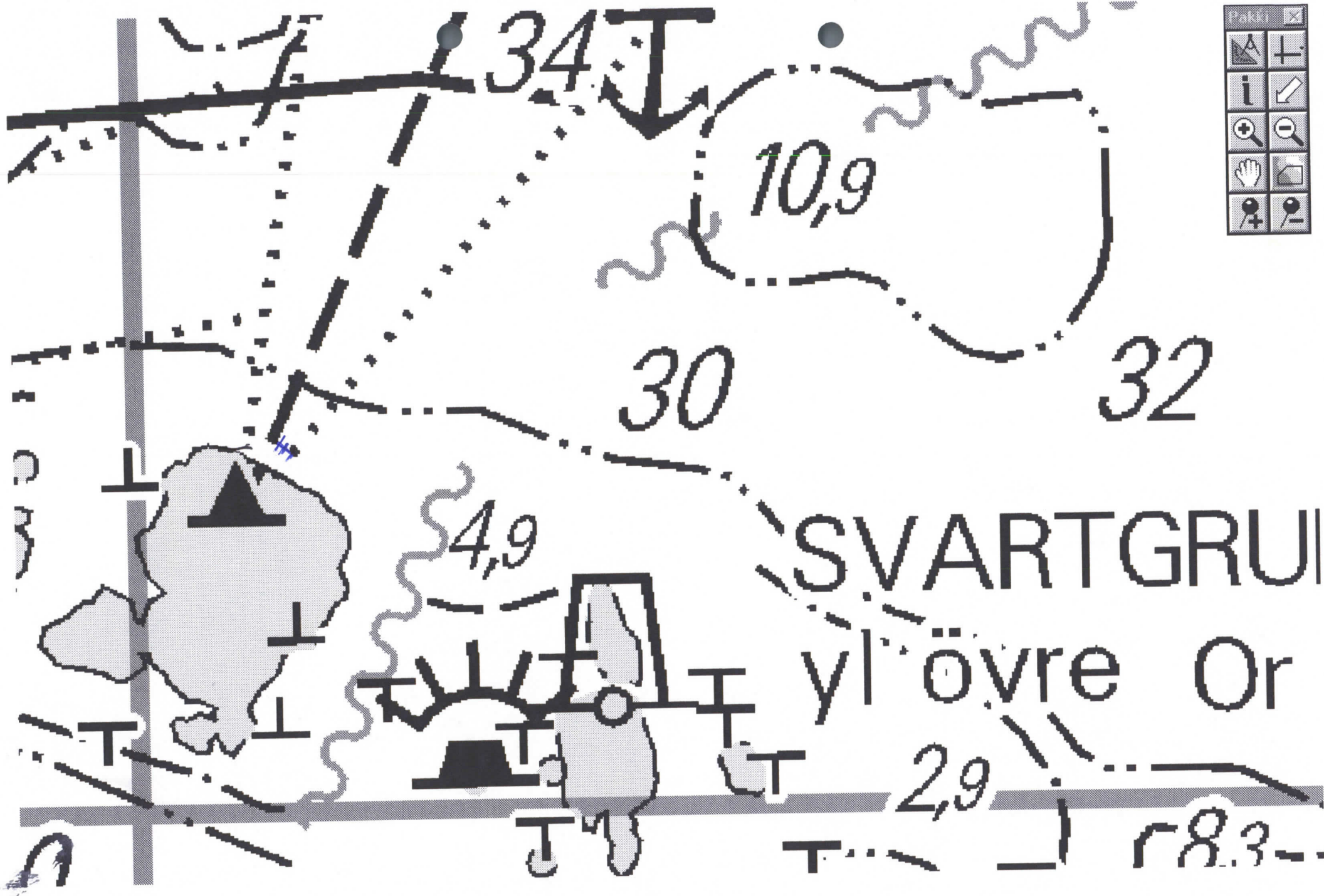
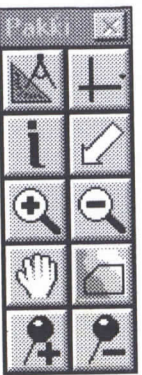
- Kohteelle voi kiinnittyä pikkuveneellä sivuttain rantaan, hyllylle pääsee rannasta sukeltamalla alas. Saaren ranta on jyrkähkö kallio. Rannasta löytyy useita kiinnitysrautoja. Ranta - alue on alttiina pohjoisen puoleisille tuulille.
- Ajomatka Utön rannasta 15 solmun nopeudella noin 15 minuuttia.
- Merimuseon apuvene menee yhteyslautta Aspön kannella (nousee aluksen nosturilla)
- Hylky sijaitsee rannasta noin 60 metriä suoraan ulos, jyrkän kalliorinteen juurella muta hiekka pohjalla 33 metrin syvyydessä.
- Elokuussa vesi kyllä kirkasta, mutta hylky peittynyt irtonaiseen levään (stroolattavissa)
- Paras käyntiaika todennäköisesti keväällä, kun levä huuhtoutunut pois ja vesi kirkasta.

Hylky

- Alle 20 metriä pitkän limisaumaisen, ainakin kaksimastoisen, tammisen aluksen jäänteet. (Puunäyte silmämääräisesti arvioiden tammea)
- Alus on uponnut ehjänä oikealle puolelle kallelleen, josta aikojen saatossa romahtanut niin, että mastot kaatuneet oikealle pohjalle lasti jäänyt omalle paikalleen, oikea kylki jäänyt pohjalle ja vasen kylki romahtanut osittain hyllyn päälle keskelle.
- Pohjaosa köleineen mudassa hylkytavaran alla mudassa.
- Alus on ilmeisesti uponnut perä edellä keula kohti rantaa. Peräsin on kääntynyt perärangan viereen vasemmalle. Perimmäiset paikallaan pystyssä olevat kaaret antavat vaikutelman tasaperäisestä tyypistä.
- Hyllyn puumateriaali on syvyydestä huolimatta hyvin syöpynyttä.
- Aluksen perässä nähtävissä alimmaisten lautojen kiinnittyminen perärankaan (läpilaudoitettu)
- 20.09.01 käynnillä ei näkyvissä hyllyn osissa missään rautaa, muuta kuin hyvin pienissä määrin krustina (esimerkiksi peräsimmässä ja käymäkelassa).
- Mastojen yläpäässä pronssinen rissa, jossa puolat.
- Alus on ollut ilmeisesti vain osaksi kannellinen.
- Puunäytteet toimitettu merimuseon laboratorioon jääkaappiin.

05.09.2001

Pekka Paanasalo

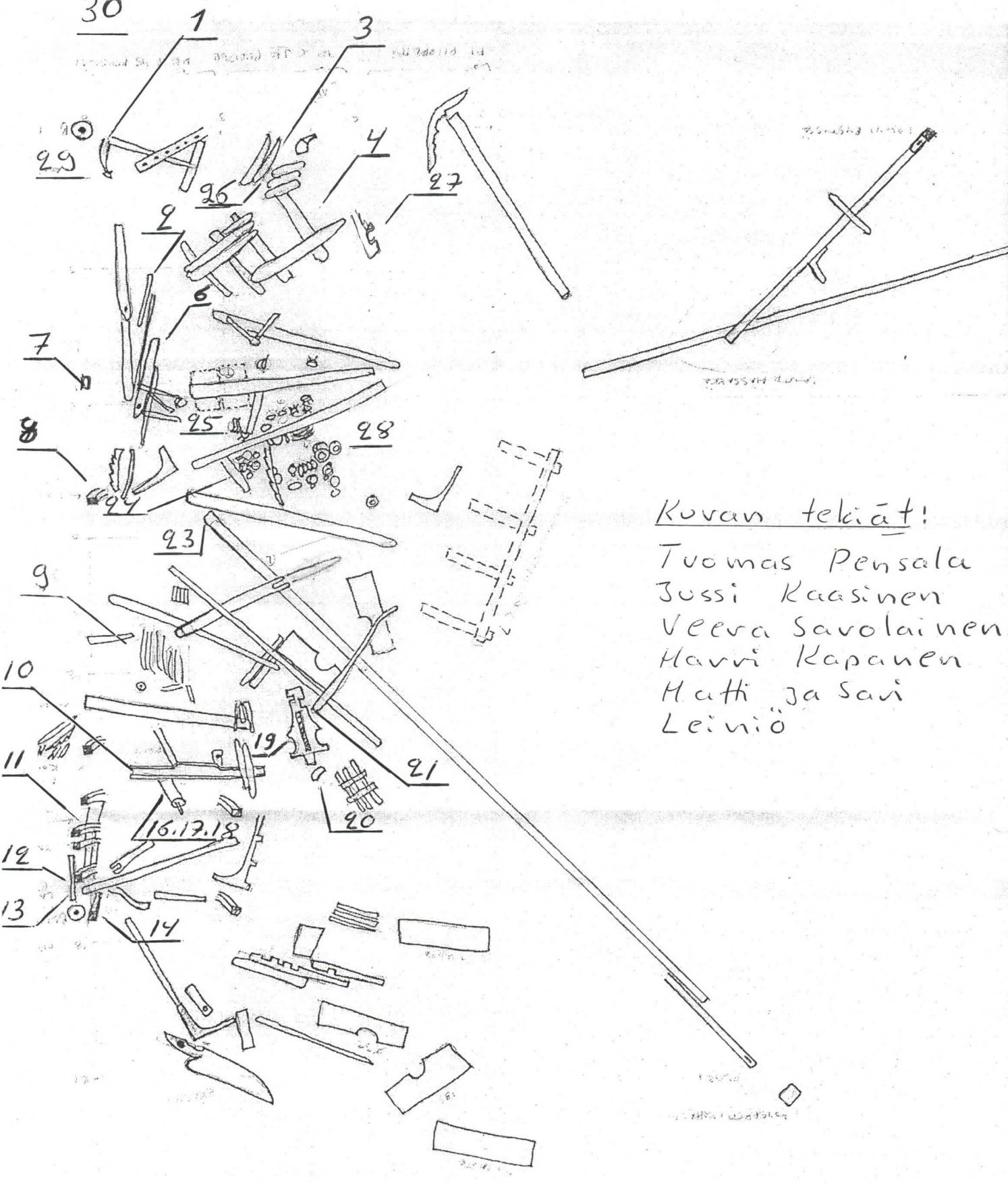


Utö Svartgrund 08.09.2001 Työn:o 09.2001.1
Karttapiiirros KP.1

Utö Svartgrund 02.09.2001 Työ n:o 09.2001.1

Pohjapiirros PP.1

30



Kuvan tekijät:

Tuomas Pensala
Jussi Kaasinen
Veera Savolainen
Harri Kapanen
Matti ja Sari
Leiniö

• Utö Svartgrund 02.09.2001 Työ n:o 09.2001.1
 Mosaiikkokuva MK.1
 Kuvan koostanut Tomi Salo 04.07.2001

Svartgrund/Gråharuna Mosaiikkokuva
 (C) Tomi Salo <ttsalo@iki.fi> 2001
 Kuvattu 4.7.2001

PeP.1
 Ankkuri

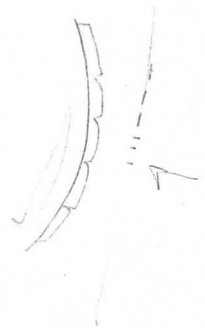
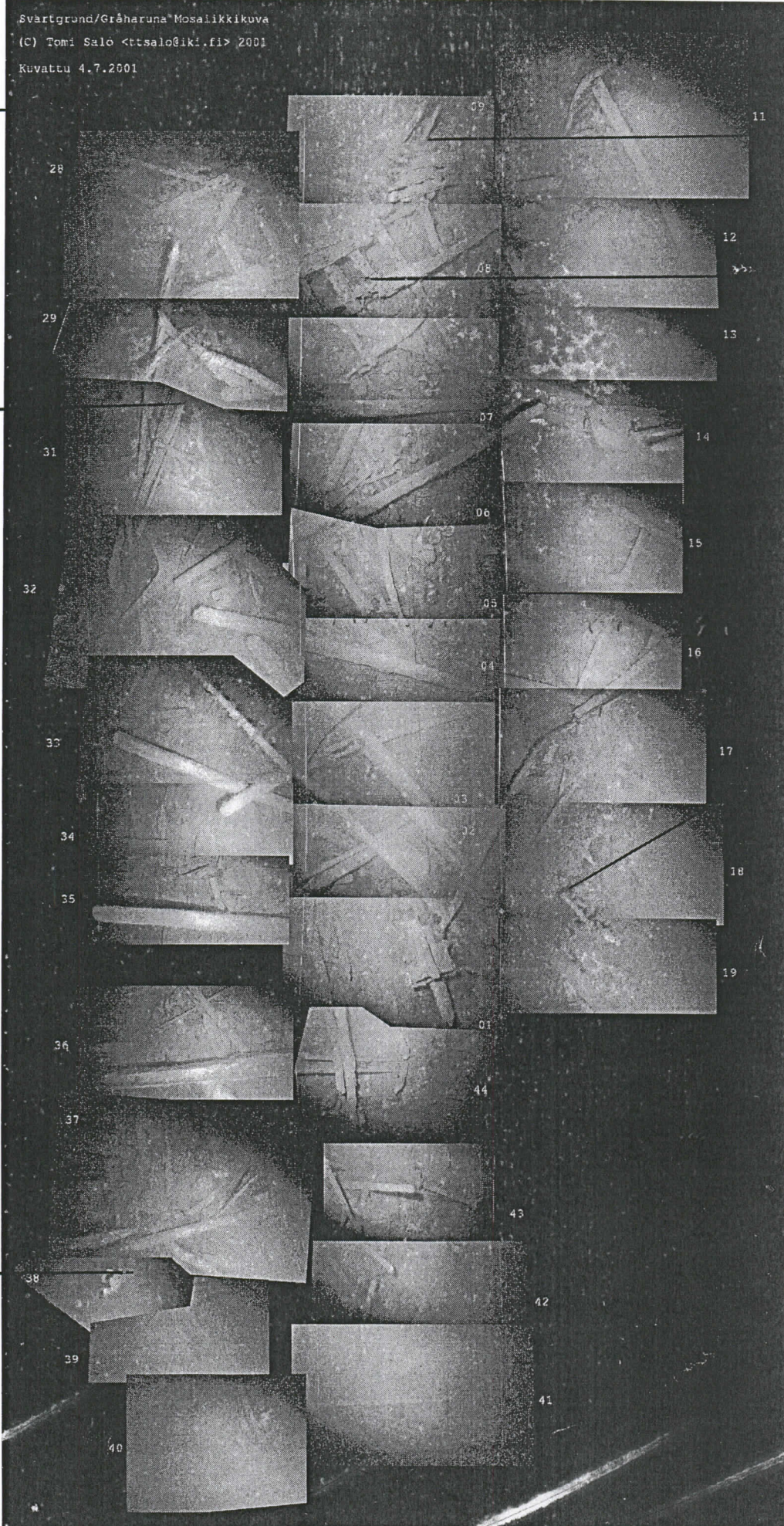
Pe.P.1.K

PeP.1.3

PeP.1.1

Pe.P.1.2

PeP.1.P



Utö Svartgrund 02.09.2001
Videoseloste

Työ n:o 09.2001.1

N:o	AIKA	PIIRROS N:o	ALUE	KOHDE	TAPAHTUMA
1	0:03:27-15	PP 1.1	KEULAN RANNANPUOLI	ANKKURI	TULO HYLYN ANKKURILLE (SEMENTTIPAINO MYÖS KUVASSA)
2	0:03:42-24	PP 1.2	KEULAN	VASEN KYLKI	POHJASTA NOUSEVAA VASEMMAN KYLJEN JÄÄNNETTÄ JA KAATUNUTTA KYLJEN YLÄOSAA
3	0:04:16-24	PP 1.3	KEULAN	KEULARANKA	HYLYN KEULARANGAN TYVI, VASEN KYLKI LAUTAA JA KAATUNUTTA KYLKEÄ. PUUNÄYTE KUVASSA NÄKYVÄSTÄ LAUDAN PÄÄSTÄ
4	0:04:25-00	PP 1.3	KEULA	KEULARANKA	KEULARANGAN ALAOSA KUVAN KESKELLÄ ALHAALLA. TAKANA NÄKYVÄ POHJATUKKI TAI KAAREN ALAOSA
5	0:04:38-03	PP 1.3	KEULA	KEULARANKA	KEULARANGAN ALAOSA VASEMMALTA SIVULTA (EHKÄ LAUDAN UPOTUS NÄKYVISSÄ)
6	0:04:52-17	PP 1.3	KEULA	POHJATUKKI	POHJATUKIN TAI KAAREN NÄKYVÄ KÄRKI ALIMMAT VASEMMAT LAUDAT KUVASSA OIKEALLA
7	0:05:10-19	PP 1.4	KEULA	KAATUNUTTA KYLKEÄ	
8	0:06:11-14	PP 1.6	VASEN KYLKI	KYLKEÄ	POHJASTA NOUSEVAA VASEMMAN KYLJEN JÄÄNNETTÄ
9	0:06:25-13	PP 1.7	VASEN KYLKI	KAARI	POHJASTA NOUSEVIA VASEMMAN KYLJEN KAARIA JOTKA NÄYTTÄVÄT JÄLJELLÄ OLEVAN KYLJEN LINIAN
10	0:06:40-10	PP 1.8	VASEN KYLKI	KORKEA KAARI	YKSI MUITA PITEMPI KAARI
11	0:07:27-21	PP 1.9	VASEN KYLKI	TYNNYRIN KANSI	SELVÄSTI EROTTUVA. KASASSA USEAMPIA TYNNYREITÄ
13	0:07:50-13	PP 1.10	VASEN KYLKI	JUOKSUTUSKOURUN VASEN PÄÄ	KOURUN PÄÄ AINAKIN OSAKSI MURTUNUT
14	0:08:04-12	PP 1.11	PERÄ	KAARIA PERÄRANKA, PERÄSIN	
15	0:08:12-02	PP 1.12	PERÄ	VASEN PERÄN KAARI	TAAIMMAISIA KAARIA, JONKA MUKAAN PITÄISI OLLA ALUKSESSA PERÄPEILI (EDESTÄ PERÄÄN PÄIN KATSOTTUNA)
16	0:08:32-21	PP 1.13	PERÄ, PERÄRANKA	PERÄSIN	KUVAA PERÄSIMESTÄ ERI SUUNNISTA (PERÄSIMEN YLÄOSA ILMEISESTI MURTUNUT)
17	0:09:41-09	PP 1.14	PERÄ	PERÄRANKA	RANGAN OIKEATA PUOLTA
18	0:10:02-12	PP 1.14	PERÄ	PERÄRANKA, ALALUTOJA	NÄKYVISSÄ LÄPILAUDOITETTUA POHJALAUTOJA PAIKALLAAN PERÄRANGASSA (VÄLISSÄ UPOKAS)
19	0:10:11-07	PP 1.15	PERÄ	OIKEA PERÄN KAARI	TAAIMMAINEN PERÄN KAARI OIKEALLA PUOLELLA
20	0:10:37-14	PP 1.16	PERÄ	PUMPUN PUTKI	
21	0:10:45-07	PP 1.17	PERÄ	PUMPUN PUTKI	PUTKEN YLÄPÄÄ, JOSSA NÄKYVISSÄ MÄNNÄN VARSII
23	0:10:58-14	PP 1.18	PERÄ	JUOKSUTUSKOURUN KESKIOSA	
24	0:11:18-05	PP 1.19	PERÄ	KÄYMÄKELA	VASEMMALTA SIVULTA
25	0:11:31-04	PP 1.19	PERÄ	KÄYMÄKELA	KELAN ALAPÄÄ
26	0:11:40-17	PP 1.20	PERÄ	KÄYMÄKELA	ALHAALTAPÄIN KUVATTUNA
27	0:11:48-08	PP 1.21	PERÄ	KÄYMÄKELA	KELAN YLÄPÄÄ
28	0:11:19-19	PP 1.22	PERÄ	"RIUKU"	OHUT PYÖREÄ SOIRO (VOISI OLLA PIRKKELI) OKSISTA NÄKYVÄ SYÖPYMISASTE
29	0:12:24-16	PP 1.23	KESKILAIVA	TAAMPI MASTO	MASTON TYVI
30	0:12:33-06	PP 1.24	KESKILAIVA	"KOURUPUU"	
31	0:12:55-10	PP 1.25	KESKILAIVA	ASTIOITA	LASTI, JOKA ILMEISESTI OIKELLA PAIKALLAAN HYLYN "RUUMASSA"
32	0:13:46-17	PP 1.26	KEULA	KEULARANKA	RANKA KUVATTUNA TAKAAPÄIN
33	0:14:39-12	PP 1.27	KEULA	"PUUKLÖNTTI"	ERIKOINEN PUUKAPPALE
34	0:15:29-16	PP 1.28	KESKILAIVA	ASTIOITA	
35	0:16:31-23	PP 1.29	KEULAN RANNANPUOLI	ANKKURI	ANKKURI YLHÄÄLTÄPÄIN KUVATTUNA
36	0:16:36-13	PP 1.30	KEULAN RANNANPUOLI	ANKKURI	LÄHTÖ KALLIORINNETTÄ YLÖS, SAA KUVAN POHJAN JYRKKYDESTÄ
	0:00:03-13		RANTA	JYRKÄNNE	LASKEUTUMINEN KALLIOTA HYLYLLE
	0:23:42-10				KUVAUS LOPPU

Videoluettelo

D.num 2228

Korppoo

Luetteloinut: Paanasalo, Pekka

Meriarkeologia Gråharuna

MiniDV-nauha Suomen merimuseon tarkastussukellukselta Gråharunan hyllylle. Kuvattu puunäytteen ottamiskohta sekä hyllyn rakenneosia. Hylky ajoittuu siitä löydettyjen astioiden, joita hyllyssä on ainakin yli 170kpl, perusteella 1500-1600-luvulle.

Kuvaaja / Operaattori Paanasalo, Pekka

Kuvaus pvm. 1.9.2001

Aika	Sijainti	Kohde
00:00:00		Nauhoitus alkaa.Ketjukasa, josta lähtee ketju kohteelle rinnettä alas.
00:03:27		Saavutaan kohteelle.Kuvassa hyllyn ankkuri, sekä sementtipaino.
00:03:42	Vasen kylki	Pohjasta nousevaa vasemman kyljen jäänteitä sekä kyljen kaatunutta yläosaa.
00:04:16	Keula	Hyllyn keularangan tyvi, vasenta kylkilautaa ja kaatunutta kylkeä. Puunäyte otettu kuvassa näkyvän laudan päästä.
00:04:25	Keula	Keularangan alaosa kuvan keskellä alhaalla.Takana näkyy pohjatukki tai kaaren alaosa.
00:04:38	Keula	Keularangan alaosa vasemmalta sivulta. Mahdollisesti näkyvissä myös laudan upotuskohta.
00:04:48	Keula	Pohjatukin tai kaaren näkyvä kärki, alimmat vasemmanpuoleiset kylki/pohjalaudat näkyvät kuvassa oikealla.
00:05:10		Kaatunutta kylkeä.
00:06:11	Vasen kylki	Pohjasta nousevaa vasemman kyljen jäännettä.
00:06:25	Vasen kylki	Pohjasta nousevia vasemman kyljen kaaria, jotka näyttävät jäljellä olevan kyljen linjan
00:06:40	Vasen kylki	Muita kaaria huomattavasti pidempi kaari.
00:07:20	Vasen kylki	Tynnyrien jäänteitä.Joukossa yksi hyvin erottuva tynnyrin kansi.
00:07:45	Vasen kylki	Juoksutuskourun ainakin osin murtunut vasen pää.
00:08:04	Perä	Yleiskuva kaaria, peräranka, peräsin.
00:08:12	Perä	Taaimmaisaa kaaria (keulasta päin katsottuna), joiden muodon mukaan aluksessa olisi ollut peräpeili.
00:08:32	Perä	Kuvaa peräsimestä eri suunnilta. Peräsimen yläosa on ilmeisesti murtunut.
00:09:41	Perä	Perärangan oikeaa puolta.
00:10:02	Perä	Kuvassa läpilaudoitettuja pohjalautoja paikoillaan perärangassa.Yhden laudan ja rangan välissä upokas. Hieman taaempänä näkyy lisää upokkaita.
00:10:11	Perä	Oikean puoleinen perän taaimmainen kaari.
00:10:37	Perä	Pumpun putki.
00:10:40	Perä	Pumpun putken yläpää, jossa näkyvissä männän varsi
00:10:56	Perä	Juoksutuskourun keskiosa.
00:11:18	Perä	Käymäkela vasemmalta sivulta.

00:11:31	Perä	Kelan alapää.
00:11:40	Perä	Käymäkela alhaaltapäin kuvattuna.
00:11:48	Perä	Käymäkelan yläpää.
00:12:19	Perä	Ohut pyöreä"riuku", ehkä pirkkeli?, oksankohdista näkyy puun syöpymisaste.
00:12:24	Keskilaiva	Taaemman maston tyvi.
00:12:32	Keskilaiva	"Kourupuu".
00:12:55	Keskilaiva	Todennäköisesti oikealla paikalla "ruumassa" yhä sijaitsevaa lastia. Kuvassa kolmijalkapata kesittymä.
00:13:46	Keula	Keularanka kuvattuna takaapäin.
00:14:30	Keula	Erikoisen muotoinen puukappale.
00:15:24	Keskilaiva	Lastina olleita vateja.
00:16:30		Keulan edessa pohjalla oleva ankkuri ylhäältäpäin kuvattuna.
00:16:36	Rinne	Lähtö kohteelta kalliorinnettä ylös, kuvasta käy hyvin ilmi pohjan jyrkkyys.
00:17:16	Rinne	Valot pois kamerasta.
00:23:45		Nauhoitus päättyy.